

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Починати треба по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ландовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Режлямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Можемо надіятися, що Німці ческі час свят великодних з'ужинуть вповні на те, щоби масово запротестувати проти розпорядження язикового. Всі міста німецькі зворушилися і ухвалюють резолюції проти розпорядження. 12-го цвітня зааранжовано в тій цілі збори в Хебі, на котрих посол соймовий Райнінгер (націонал) і посол ради державної, Зденко Шікер, (поступовець) кидали громи на теперішній кабінет і кликали всіх Німців до солідарного протесту. Шікер сказав між иньшими: Ми явили ся тут, щоби враз з другими сторонництвами німецькими стати за одно против тяжкого удару, нанесеного народови німецькому. Правительство надіялось, що ми безсильні, бо розбиті на партії. Ні! Ми одні. Лише група Діпавлього зрадила нас. Але над нею нарід німецький видав вже суд. Се зрадники! Проти Чехів треба нам виступити солідарно. Робітникам ческим, що зайшли в нашу територію, треба вивести службу. Парламент австрійський, се вежа вавилонська. В нашої державі мусить язик німецький верховодити. Ческого права державного не узнаємо. О нашу будучність нам не журити ся. Ми єсмы відламом великої Германії. Покажм, що зможе сила народу німецького і т. д. — Як бачимо, то скаженість тевтонська дійшла вже своїх границь. Розлютилися Німці як гніздо шершенів, а вся злоба і злість звернені проти Славян австрійських. Чи в виду того можна ще Німців уважати елементом державним? 9-го мая має відбутися німецько-австрійський Parteitag — в Дрездні (!). Вожд опозиції німецької, Шлезінгер, оголосив, що вже повело ся йому всі сторонництва німецькі сполучити в одно з виїмкою антисемітів. Екзекутивний комітет постарася о се, щоби небавом скликати рівночасно два великі віча. Одно з сих відбуде ся в Теплицях, 2-го мая. Найвірнішими союзниками Німців під теперішню пору суть Італійці, що в Істрії і на побережю при помочи намістника Рінальдінго забрали для себе аж 19 мандатів до ради державної. Они то подають тепер страшні вісті про грозу, яка жде Австрію зі сторони полудневих Славян. В дописи з Паренцо до «N. ft. Presse» читаємо під днем 13-го цвітня, що там селяни узброїлись, що ніхто не є безпечний жити, що треба всюди посилати війська, що містам грозять напади узброєних селянських товп і т. д. А самі Італійці — се чисті іредентисти такі, якими хотять стати і Німці ческі та якими суть всякі Шенерери і Вольфи. Замітне при тім і те, що Німці-ліберали змагають до тісної сполуки з соціальними демократами, стоячими під командою жидівського інтернаціоналу. Уже в часі виборів у Відні йшли ліберали німецькі разом з соціалістами против антисемітів. Те саме стало ся в Берні на Мораві, те саме в Празі, те саме в Чернівцях, у Львові і Кракові, де при помочи жидів вийшли соціальні демократи против кандидатів національних. Одна рука править нині лібералами німецькими, жидами і соціалістами. Ті групи звязують ся імовірно дуже тісно і в раді державній до

спільної акції против Славян і консервативно-клерикальних сторонництв. Ті групи будуть спиновати і всяку позитивну роботу в парламенті, бо в їх програмі лежить з одного боку неоправдане верховодство Німців в Долитавщині, з другого боку більше ще з'убожіне верств селянської і робітничої, щоби відтак ті елементи тим лекше повести до анархії.

Факти ті навели ми нарочно, щоби вивести доказ, що наш погляд на угрупованє і цілі сторонництв в теперішній палаті посольській є зовсім вірний. Не буде в теперішній раді розходити ся так дуже о справи національні, а більше о розстрій суспільного ладу. Се не лучать ся Німці для оборони своїх прав народних, а користає з їх хвильового невдоволення невидима рука інтернаціоналу європейського і лучить їх в одну фалангу з соціальною, анархістичною демократією під проводом жидів. Тому і не дивовати ся, що приміром в Празі при виборах Бжезновского (народовця ческого) проти соціального демократа, піддержуваного Німцями-лібералами і жидами, клерикали поперли вибір Бжезновского а др. Грегр підніс потребу, звернути до антисемітизму. Тому то ударили послі польські Войт. Дідушицький і др. Мілевський при обговорюваню виборів галицьких в раді державній також на жидів яко на тих, що у Львові і Кракові своїми голосами перевели вибір двох соціальних демократів. Тому і ческі соціальні демократи не мали наглішого діла для себе, як зараз на першім засіданю палати посольської зложити декларацію против ческого державного права. Тому і наші домородні радикали мусіли переселити ся з правіці на лівіцю: ліберально-жидівсько-соціалістичну. Тому голосував і др. Ярославич проти розпорядження язикового в користь Чехів-народовців, тому і др. Люеґер виступив вже в часті проти Дашинського велючи йому говорити не лише проти шляхти польської що гнобить селянство, але і проти жидів, що ссуть послідні соки з того селянства. Тому зараз на першім засіданю палати посольської показало ся, що антисеміти, розуміючи докладно суть цілої акції, яка кроїть ся на будуче, станули подальше від всеї бучі, яку звели соціальні демократи при обговорюваню виборів галицьких а Німці при критиці звісного розпорядження язикового.

В теперішній раді державній розведе ся проте борба головнє межі принципами, т. є. межі принципом національним а інтернаціоналом та межі принципом ладу суспільного а анархією. Табори воєнні, що стануть проти себе, вже скристалізовали ся. Суть се з одного боку елементи консервативні, християнські, переважно славянські, з другого боку елементи соціалістичні, безісповідні, переважно німецькі.

Рада державна.

Пос. о. Танячкевич сказав на засіданю палати посольської дня 8 цвітня таке:

«Висока Палато! Hohes Haus! Посланник мира мусить вступити в бій, мусить виступити щоби сповнити свій обовязок. Само собою розуміє ся, що я ужию иньшого оружя, більше

духовного, коли виступаю проти виборів і то — хочу бути дуже чемним — не против надужити виборчих, а проти галицьких звичаїв виборчих. Високоповажані панове! Позвольте мені; заким приступлю до річи, дещо справити. Єго Ексц. п. президент міністрів уважав за потрібне в вчєрашнім справозданю о виборах піднести те, що польський клуб є уміркованим, державним сторонництвом в противоположеню до нас — так здавалось. Бо проти нас було звернене вістрє, проти руского народу і руского духовенства (Заперечєнє). Против панів соціалістів говорив він лагідно, але против нас остро (Пос. Озримович: Не против всіх!). Лишть се мені, пане! Отже ми маємо бути не уміркованим і не державним сторонництвом. В Палато! Чую на собі обовязок сказати: Ми, хоч тут сидимо, єсмы австрійськими патріотами (Признанє. — Сміх. Пос. Дашинський: Се Якобінці зр. Дідушицького!) Ми стоїмо за честь і могутність Австрії (Живі оплески). Відтак мушу заявити, що руский нарід сего ніколи не забуде, що Австрія висвободила єго з неволі і дала єму людське становище (Живі оплески). Отже ми єсмы патріоти, ми єсмы сторонництвом державним, і сего годі заперечити і з лав міністеріальних (Оплески). В вчєрашнім справозданю чув я засєдно: руский кандидат і рускі виборці суть радикали. Так. Єсли під словом радикал розумієте, що ми всіма силами в найблагодійніший спосіб хочемо нести поміч нашому народови, то се слово радикал приймаю яко почесне. Але наколи п. президент міністрів під тим розумів анархістів і революціонерів, то я сей заміт відпираю зовсім рішучо (Живі оплески). В справозданю п. президента міністрів повторювалось слово: лютуюча товпа, лютуюча товпа! Що се значить? Я служу публичній справі 30 літ, я був на різних зборах, я яко місіонар мав 10.000 людей перед собою, я бачив молячу ся товпу, сумуючу товпу, але лютуючої товпи в моім народі я не бачив. (Оплески. Неспокій і перечеєнє). Я не посьмів би ужити такого вираженя навіть в парламенті. Я початкуючий парламентарист, будьте так добрі, научіть мене.

Тепер приходжу до річи. Я не буду воювати з особами, не буду і з сторонництвами. Я борю ся лише проти системи. Система є причиною лихого положеня, нещастя Галичини, система, що одній верстві дано верховодство, щоби у всіх справах говорила. Ми однакж хочемо, щоби нарід мав власть говорити. У нас переводять ся вибори в такий спосіб. В намістництві львівськєм устроює ся на час виборів бюро, рід генеральної команди, і в тім рекрутаційнім бюрі мусять явити ся всі кандидати (Перечєнє). Се факт. Кандидати мусять мати відповідний політичний зріст і міру. Як вже їх там зрекрутовано і прибрано, то висилає ся їх до гарнізону, до староства. Староста дістає указ, щоби їх перевів або за всяку ціну або лише з уміркованєм (Вєселість), або на коли се не урательственний кандидат, щоби єго під жадним услівєм не допустив. Як ті річи устроюють ся в гарнізонах, я подам образ. Повтарю, що не наводжу імен, буду лише о самій річи говорити, о системі. Староста скликує передовсім всіх війтів і заявляє їм: мої добрі люди, будемо вибирати посла, старайте ся, щоби ви стали виборцями. Я вже сам подбаю о се, щоби не вибрано таких виборців, що мені не суть на руку. Голосувати будете картками. Але я буду докладно знати — сказав один староста — хто як голосував. Я собі все те затамлю. Як відбувають ся в нас правибори, про се розказали мої товариші достаточнє. Я діткну лише

одної точки, бо розходить ся о случаї при ко-
трих були съвященники, а староста сказав publi-
се coram publico: »Будете жалувати, наколи пе-
реведете так вибори, як я собі не желаю«. То
сказано publice, мої панове! Як вже вибрано ви-
борців, приходять вибори, мої панове, і тоді ви-
ходить розказ до масового бою, с. є. спрово-
джує ся жандармерія з всіх сторін, і жиди з
всїх сторін сходять ся. Їх пакують до салі, всїх
разом, на те, щоби виборці не могли дотисну-
тись.

Як се виглядає, варта намалювати, щоби
о тїм мати вже понятє. Але звичайно робить
ся так: є сїни в тїм домі і сходи на перший
поверх; відтак назначає ся тїсна комнатица на
акт виборчий, жандарми стоять на долинї а ма-
са нанятих агітаторів входить найперше до салі;
другі люди не можуть дотиснути ся. Ще одно,
мої панове! Такого нема певно де инде. Після
законних приписів має вибрати ся всюди комі-
сія. Як єї вибирають, се затаїть собі. Пишуть
ся імена на картках, комісія сходить ся, відби-
рає карточки, ідуть до канцелярії і в одній хви-
ли вже все почислене. Ось так робить ся: ки-
дають ся карточки до коша і відтак каже ся
просто: на тих упало 124, на сих 132 карточок
і ціла річ покінчена в минуті (*Веселість*). Ручу
за правду і так дійсно було. (*Переченя. Неспокій*
*Пос. Гіртмаєр: хочемо сих панів вислужати а по-
тім будемо вас служати*). Як викинуто картки до
голосованя, як людей дружно, про се все вже
розказувано. Я мушу піднести один характери-
стичний случай, який я бачив на власні очі.
Старий чоловік сходить з першого поверха з
салі і в коритарі на долинї каже, знявши руки
до неба: »Славити Бога, що я вже вільний!«
Говорю се на те, щоби опрокинути мнїне панів,
мов-то дійсно була яка агітація та що люди
при виборах заховували ся неспокійно. Були і
другі сцени, не плотуючої товпи, але сцени роз-
риваючі серце (*Служайте!*), такі сцени, що старі
люди плакали, шлюхали і казали: »Мій Боже,
чим ми на світї провинились?« Так було, мої
панове, а не так, як представляно. Як люди по-
бачили військо, то питали: »На що тут військо?
Чого шлють наших синів проти нас?« Ну, я чув
від одного старости: військо є на те, щоби усми-
рювати, щоби був спокій. І инші гадки чув я
з уст народа: На що нам дивити ся на всі ті
гріхи і на ту погану роботу властей і грішити
враз з ними?

Вісти політичні.

Всі *дзєвники чєскї* зазивають чєских уряд-
ників, адвокатів та нотарів, щоби онї пильно
берегли розпорядження язикового та щоби про
вєдкі відступлення від сего розпорядження пові-
домляли послів. Німці чєскї, що проти сего
розпорядження захотїли демонструвати на Partei-
tag-ax — навіть і в Дрездні — розійшли ся в
своїх поглядах. Деякі з них, іменно сторон-
ництво ультранїмецьке Шенерерянів, жадають,
щоби з віч тих усунути жидів, головну підпору
елементу нїмецького в Чехії. Рівнож і народовці
нїмецькі проявили деякі тенденції антисемітські.
»N. fr. Presse« радує ся, що доси парламент ві-
дєньскій нічого ще не зробив та що на пер-
ших засїданях прийшло до сильних контровер-
сій межи елементами радикальними а консер-
вативними. Радуюсь сей *дзєвник* і тим, що в
палатї посольській зложила ся більшість без у-
часті гр. Бадєного, більшість, що не дасть ся
вести правительству, а схоче вести правитель-
ство. Хаос сей, думає »N. fr. Presse«, не дасть
ся в инший спосіб усунути, як лише через
зміну устрою (!) державного з централїстичного
на федеративний, що означало би — упадок
Австрії (!). Сподучені сторонництва теперїшньої
більшости не пїйдуть (?) разом, бо їх цілі суть
неоднакові. Взагалї висказує »N. fr. Presse« пе-
ресвідчене, що без Німців Австрія буде нара-
жена на всякі небезпечности. Она реєструє
притїм дуже пильно ті голоси чєских *дзєвників*,
що задля різних причин ударяють на Молодо-
чєхів. Она докорює їм, що Чехи-ліберали пїй-
шли в службу клерикалів, іменно бар. Дїнав-
лього; що се сторонництво буде від них жадати
великих жертв і кличе вкінці ворожих Чєхів
(!) до союзу з лібералами нїмецькими.

»Politik«, згадуючи про розпорядженє язи-

кове для Галичини в користь рускої мови, до-
дає: »Отже відносини язикові Русинів суть зо-
всїм лїпші, як такїж відносини Чєхів і Поляків
на Шлєску, де протоколи з славянськими свїд-
ками єспісують ся по нїмецькі і вирокї видають
ся в мові нїмецькій. В інтересї якогось *modus*
vivendi межи Поляками а Русинами належало
би дуже дбати про те, щоби власти строго при-
держували ся сих принципів«.

Католицько-консервативна »Salzburger
Chronik« приносить статю з Відня, в котрій
оправдує гр. Бадєного за єго справедливе роз-
порядженє язикове для Чехії. Она каже: Рівно-
управленє язикове в житю публичнім, в школі
і урядї, основує ся на основних державних за-
конах з 21 грудня 1867 р. Німці не можуть
мати жалю до сего розпорядженя, бо в Чехії
Славяне становлять більшість. Понятє, що Ав-
стрія є нїмецькою державою, основує ся на фїк-
ції. Австрія намагана є зробити нїмецькою в
часах панованя Марії Тересї і Йосифа II. по-
средством централїзму. Сей централїзм виродив
ся відтак в поганій нїмецькій лібералїзм, що
значило одно, що насилуване другїх народно-
стей, визискуване економічне коронних країв і
гнобленє віри католицької. Нїмецькі клерикали не
можуть дальше піддержувати централїстичного
лібералїзму нїмецького з єго наслідками.

Справа грецька. 16 цвітня прийшло знов
до дрібних перепалок на границі тесалїйській
межи охотниками грецькими а передною сторо-
жею турецькою. І в сих перепалках мали брати
участь війська регулярні грецькі. Сим разом вели
Греки безуспїшний бій коло озера Незеро на
границі тесалїйській, межи малою пристанею
Плятамона, над єгейским морем а головною
квартирою турецької армії Еліасоною. Стрїли ті
не будуть однаков мати нїяких поважних на-
слідків, бо так в Царгородї як і на дворі грець-
кім працюють (?) над тим, щоби війна не роз-
горїла ся. Бої тривали через три години. Грецькі
охотники, піддержувані військами грецькими, уда-
рили на позиції турецькі під Байрактар, Кодамо,
Пердіка, Сольосмере і Велєско. По 3-годиннім
стрілянню охотники подали ся назад. Трохи
инакші вїсти о тих перепалках приходять з Бер-
лина. Після берлінських телеграмів мали вій-
ська грецькі переступити границю в сімох мїсяцях
і всюди вивзав ся завзятий бій. Втрати поки-
що не звїсні. Запорука мира лежить в тїм, що
ні Сербія ні Болгарія не дадуть ся втягнути в
воєнну акцію. З Атин доносять, що найновїй-
ша позичка краєва на 25 мїліонів драхм, не ви-
стане на довго. На Кретї заходить ся адміралі
європейскї коло роззброєня башибозуків, що
викликали нові бої коло Акротїрії.

Новинки.

— *Посол Барвіньскій проти п. Дашиньского.* При
мотивованю наглости внесеня на вибір комісії
свідчої що до надужитї виборчих позволєв собі
пос. Дашиньскій назвати пос. Барвіньского »ін-
камерованим Русном« і заявив, що при вибо-
рах брїдєких убито трєх людей а 15 увязнено.
На сю брутальну напасть відповів пос. Барвінь-
скій так: »У вчєрашній річї говорив пос. Да-
шиньскій про так званих інкамерованих Русинів
і назвав таким мене і мого товариша Охри-
мовича. Мушу на сїм місци скоєстатувати, що
єю назву, сей *terminus technicus* кинула револь-
верова і москвофільска праса в Галичинї межи
нарід на те, щоби обезчестити так зв. умірко-
ваних Русинів і їх в онїї приплодній народа по-
низити. Наколи ми в політиці нашої єсьмо умір-
ковані, то робимо се з пересвідченя і в тїї ці-
лі, щоби тут придбати людюви нашому і нашої
науці дійсно реальні користі, а такими здобут-
ками можемо дійсно похвалити ся. Єсли посол
Дашиньскій говорить о інкамерованих Русинах,
то я мушу сей захїт рішучо відперти і щиро та відкро-
вено заявити, що нам з нїякої сторони, ні із
сторонї правительства, ні від Поляків не поста-
влено нїяких умовів і що ми супротив сих сторін
нічим не зобовязали ся (Дійсно так!). Отже му-
шу сей термін технічній рішучо відперти, а на-
коли п. Дашиньскій зве себе послом независим-
ним, то не хочу єму також робити докору, що
єго інкамеровав п. Адлер. (*Веселість*. — *Дуже*
добре!). Дальше говорив посол сей, що при мо-
їх виборах в брїдєкім повітї було нараз три уби-
тих а 15 увязнєних. Мушу згідно з правдою
сєкєстатувати, що се цілковита неправда (*Жи-
ві оплєски*).

— *Чехи і соціялісти.* Чехи відсудили своїх со-
ціялістів від заступництва народу чєского. На
той темат сказав пос. Герольд так: Чудуюсь,
що пос. Дашиньскій, хоч прийшов з Галичини, не

знає, як багато зробили ми Чехи в тїї палатї
для свободи, заким єуди прийняли нїмецькі со-
ціяльні демократи з своєю агітацією. Наколи
в п. Дашиньского є на стїльки рїшарської владі
то повинен був собі сказати, що Чехи не дали
єму нїякої спонукї до кпин (*Frozelei*) і напастї.
А наколи він думає, що єму се вїдно робити,
бо в клубі, де він предїдає, находять ся деякі
посли народу чєского, і наколи він від них дав
в себе вмовити, мов-то ті послы заступають мнї-
ня народу чєского, то кажу єму, що він дуже
помиляє ся. Хотя на тих панів унали голоси та-
кож і чєских виборців, то кажу зовсїм виразно:
Від їх заяви в тїї в. палатї в справі державно-
правних жадань паного народу втратили ті па-
нове право, признавати ся до заступників чє-
ского народу. Я не бою ся ваших криків, не бо-
юсь ваших грозьб ні битя вікон. Ви ж самі о тїм
добре знаєте.

Я ще раз кажу тим панам: Чєський нарід
не стерпить, щоби той називав себе Чєхом або
заступником народу чєского, хто найсвятїйший
свій ідеал посвятив такому Адлерови або Пер-
нерсторферови. Проте і заявляємо вам, панове,
що ми завєдїдї лише те будемо робити, що пі-
єля нашої гадки вийде на добро чєского наро-
ду. Ми знаємо лише одно »мусим«, а сїм є
добро паного народу а не чужого. Панє Дашинь-
скій, не приходїть нам з гр. Бадєнім. Він вже
знає, що робить і що єму пожеже. Але і ми зна-
ємо зовсїм докладно, що справа народу чєского
лучше обезпечена, наколи находить ся в наших
руках, як щоби мав нею опікувати ся др.
Адлер з першої галєрії. (Як звїсно, то Адлер
в часї річи Дашиньского кричав з галєрії пала-
ти. Не забудьте говорити про Чєхів!). Як бу-
дєте нас, панове, зачпати тут без причини, то
ми вам покажемо, що ми ті самі Молодочєхи,
якими завєдїдї були. Ми зуміємо бити прияте-
ля і неприятеля, а на кожний случай будєте ви
тїмї побитими. — Таку відправу дали чєскі
послы своїм радикалам.

— *Звїсний Банк рустикальний.* vulgo банк з ви-
вєскою »хлопєської шкіри«, веде ліквідацію вже
13 рік. Сего року стягнув він в капїталах, від-
сотках і відсотках проволочи 157.157 зр. До злік-
відованя поличило ся ще 3.415 довжників
з довжою сумою на 368.575 зр. За час 13-літ-
ний знесли кошти ліквідаційні дрібну суму
1.384.926 зр., в самім послїднім році 54.000 зр.
Рустикальний банк подає бодай від часу до ча-
су справовданє з своєї роботи ліквідаційної. А
щож чувати з нашим »Заведєнієм«. Кілько шкі-
ри хлопєської стягнуло оно доси від 1884 року?
Кілько рік-річно коштує там ліквідація? Се ці-
каво було би знати тим більше, що господино-
ве ліквідатори за політикою мають меньше ча-
су на интензивне ведєне ліквідації. Подайте нам
вістку о тїм бодай в »Галичанїї«. — просимо.

— *Положенє плащениці* відбуло ся в пятницю
в парохїяльнім костелї двірським з великим тор-
жєством в прїєсутности цїсаря, всіх архієпископів,
мїністрів і найвїсших достойників.

— *Маршалок гр. Бадєні* вїїхав 15. цвітня ве-
чером до Відня, звідки удасть ся до Кап, де
обїїде враз з родиною євїята-великодні. Відтак
навістить Рим. Повороту надїють ся аж коло
1. мая.

— *Кружок руских гірничих студентів »Чорно-
гора« в Лубні (Leoben) в Стирії*, вибрав на за-
гальних зборах дня 31-го марта новий віділ,
що зачне своє урядованє в лїтнім шкільнім се-
мєстрі. До відїлу вибрано: Льва Виханьского
головою, Онуфр. Гудза секретарем і Тому Пре-
торїюса касїєром. В виду значного зросту бі-
бліотєки кружка явила ся потреба вибору ще
одного члена відїлу. Після статута має кружок
право вибору лиш трєх відїлових, тож четвєр-
тий відїловий і бібліотєкар. Плят. Павликєвич є
провізоричний.

— *Директором державних залїзниць у Львові*
на місце Альфреда Дєйми, що єго єміновано ра-
дником мїністерства, став теперїшній директор
державних залїзниць в Станиславові Людв. Вер-
бїцкїй. Місце дирекора в Станиславові обїїме Це-
зар Фєстенбург.

— *Ювілейна фундація.* Дрогобицький проми-
словец Мойсей Гартенберг, що єще в р. 1888
з нагоди 40-літнього ювілея панованя цїсаря фун-
довав коштом 100.000 зр. дїм для старців в
Дрогобичі, пїдїяв єя і тепєр з нагоди 50-літньо-
го ювілея вибудувати власним коштом жидів-
скїй шпиталь. Заклад перейде на власність гро-
мади Дрогобича.

— *Ustredni Matica skolska* постановила за-
ложити тїлько шкїл, кїлька нарід потребує, і по-
ступає раз вибраною дорогою рішучо вперєд.
Доси заложено 120 шкїл »Матицї« чєскої, між
ними 68 народних і 2 шкїли середні. З тих 70
шкїл 20 (1 школа середна і 19 народних) пере-
мїнено на публичні. Гарний сей результат, осо-
бливо коли зважить ся, з якими перепонами
мусить »Матиця« на кожїдм кроцї бороти ся.
Від р. 1894 основано в Моравї пять льокальних
союзів шкільних, для котрих заложила »Мати-
ця« шкїли і сама їх пїдїпрає. — А у нас?

— *Плач рослин.* Плянтатори вина знають до-
бре незвичайний на позір прояв, що винна лоза
видїлює в певних періодах певну скількість во-

ди. Прояв сей називають «плачем вина». Ботаники доси не були в згоді що до значіння сего прояву. Теперішній професор ботаніки в парижському музею наук природничих, Корні, предложив академії наук реферат, в котрім на основі довголітніх дослідів виказав, що се єсть звичайний прояв, спільний всім ростинам, зависимий не від обставин метеорологічних, як доси думали, але від природи землі. Надмір вогкості, поглищеної корінням, виступає відтак з організму рослининого у виді «сльоз».

— **Порядок Богослуження** в страстний тиждень і святий Праздник Воскресеня Христового в Церкві Успеня Пресвятої Богородиці і Приснодіви Марії.

1. В Понеділок, Вторник і Середу: Утренья о 6 годині рано, — Часи з читанем Тетра-Евангелія о 9 годині — божественна Літургія Преподобних Дарів о год. 11.

2. В Четвер великий: Утренья о 6 год. — божественна Літургія св. Василя великого о 11 год. — вечером о год. 7½ Утренья Пятку великому то є Служба Спасительних страстей Христових.

3. В Пятницю велику: Часи парекі о год. 11, по відслуженю тихже Вечерня, при кінці котрої Обхід з Плаченицею в пам'ять погребення Святійшого Тіла Г. Ісуса Христа і Проповідь.

4. В суботу велику: Утренья надгробна о год. 7, божественна Літургія св. Василя великого о 11 год.

5. В світле Воскресеня Господа Ісуса Христа Утренья воскресна рано о год. 4 — божественна Літургія о год. 8. — Вечерня з Проповіддю о год. 5.

В світлий Понеділок і Вторник богослуження відправлять ся о 6, 10 і 4 годині.

В каплиці При. Василянск на Стрийськ вівторник і середу служба Божа о 7½ рано. — Дальний порядок подарю завтра.

В церквах св. Георгія, св. Василя на Жовківськ, в св. Пятниц, в св. Петра і Павла і церкві гр. к. духовної семінарії порядок богослуження до четверга той сам, що в церкві Успеня.

— **Вигляди** на сьогоднішні живи в Галичині сьуть на разі дуже невідрадні. Зі всіх сторін краю доходять нас вісти, що дуже песимістично врожать про озимину. Причина такого невідрадного стану озимини лежить в незвичайно довгій і заодно ще не устаючій слоті. В багато-околицях низинних тратять взагалі надію на який небудь пожиток з озимин, бо величезні простори урванної землі лежать під водою. З тої самої причини в багатьох околицях не було навіть мови о розпочаті звичайних весняних праць на нолі. Земля єсть так намочка і грязка, що неможливо гадати про засіви.

— **Вистава рож.** В часі межі 10. а 20 червня відбуде ся подібно як попередніми літами вистава рож і цвітів весняних у Львові. День отвореня вистави оголосить заряд «Сполученого галицького товариства для оєродництва і підництва» тоді, як буде вже можна означити, коли завітуть перші рожи. Ті що хотять взяти участь в тій виставі, звольять зголосити ся до зариду Товариства, щоби могло бути для них місце застережене.

— **Здоров'я Кнайпа** поліпшило ся значно, так що хорий може опускати ліжко.

— **Не дописало щастя** Шпорови, що винайшов т. з. «тутатор», с. є. ливовий прилад безпечности для людей, занятих працею на дахах і руйнованях. Шпор, з заводу асистент при краківській дирекції залізниць, удав ся до Берліна, де найшовши признание директора сторожи огневої Гіреберга, почав продукувати ся з своїм винайденем перед запрошеними гістьми. Він привізав один коєць ливни петлицею до пояса а другий був причіплений до вікна другого поверха. При ливні находила ся рухома гальма, що адержувала падене на довільній висоті. Діймаючий був вид, коли молодий чоловік кидав ся відважно з вікна в долину. Перший скок удав ся знаменито, так само другий, третій і четвертий. За кожним разом прилад фунгував бездоганно, і Шпор кілька стій низше затримував ся в воздусі, на ливні. Злощасний був пятий скок. Завим приглядаючі ся могли отямити ся, що стало ся, повалив ся Шпор стрімголов на брук подвіря. Ливна урвала ся. Нещасливого віднесено до шпиталю, але на щасте житю єго не грозить небезпечности.

— **До бігуна полудневого.** Численні наукові подорожи до бігуна північного викликали в послідних літах охоту звидіти і бігун полудневий, що представляє доси на картах географічних одну велику білу пляму. Після недавньої виправи бельгійської тепер знов чути о проєктованій німецькій виправі, що становить результат обряд з'їзду географів німецьких в р. 1895. Виправа буде складатися з двох кораблів, в тій цілі збудованих, з котрих кожний числить 400-тон об'єму і осадю зложеному з 30 людей. Кораблі поплинуть до полуденника острова Kerguelen, що лежить межі Африкою і Австралією, а відтак пустять ся на полудне, щоби знайти поза кругом підбігуновим еушу, придатну до заложення стації

дослідів. Один корабель позістане ту на ужиток стації, де досліді потревають два роки, а другий має змагати в світлі незнані і старати ся досягнути полудневого бігуна магнетичного від сторони західної. Крім задач наукових має виправа розв'язати много питань практичних. Звісна річ, як великих багатств доставили моря підбігунів північні ловцям китів і фок. Богатства ті нині вже по часті вичерпані, тож розслідити успішя ловів в нових місцевостях буде одною з задач виправи. А вже найбільшу користь принесе виправа для плавної через більше пізнанне вітрів, струй морських і явищ магнетичних. Докладному знаню тих даних на півкулі північній завдячує не один корабель євоє уратоване, натомисть на півкулі полудневій брак тих вказівок цілковитий.

— **Сензаційний поєдинок** відбув ся оногоді в Пренібургі. З помешканя гр. Івана Драсковича пропали дорожні цінності вартости около 15.000 злр. Підозріне упало на тапцера Гебавера, що в тім часі працював в комнаті, де словнено крадіж. Коли на переслуханю поліція не викрила жадних познаних, післав сий Гебавера яко резервовий кадет, заступник офіціра, гр. Драсковичови двоє свідків, жадаючи гонорової сатисфакції. Гр. Драскович, що зовсім не догадував ся військової ранги Гебавера, іменував секунданта а відтак вислав двоє свідків, котрі заявили, що готові дати «гонорове вияснене». Зі взгляду на тяжкий ступень образи відкнули секунданти Гебавера ту пропозицію. На закид, що Гебавер не посідає здібности до уділення гонорової сатисфакції, ціла справа мала опертися перед військовою радою гоноровою. Нараз викрила поліція зліздя в особі Леопольда Гебмана, одного зі знаних міжнародних злочинців, з заводу тапцера. Супроти сего прийняв гр. Драскович поєдинок на палаті, де і мав бути тяжко ранений.

— **Паперові підлоги.** В Сполучених Державах зачинають тепер загально уживати підліг паперових. Запевнюють они тільки нових користей що в будучности правдоподібно вєсоди витиснуть з уживаня підлоги деревляні. Звісно, що в шпарах і щілинах підліг деревляних громадають ся звичайно бруди і порохи, розвивають ся шкідливі грибки і заразки. Повстанне таких шпар є неможливе при підлогах, споруджених з одноцільної маси паперової. Крім тих взглядів гігієни і чистоти промавляє за приміненем паперу і то, що він є злим провідником тепла і голоду, а помімо твердості можна по ній тихо ступати, не совгаючись. Ціна такої підлоги менша від підлоги деревляної. Оригінальний є спосіб єї спорядження. Можна єї купити собі, в мішку. Єто порошок паперовий, подібний до мукі і містить в собі малий додаток цементу яко средства сполучаючого. З мукі тої робить ся рід тіста і масу ту виливає ся на підлогу, розвалковує ся рівномірно, а як маса висхне, надає ся їй фарбою вигляд дерева оріхового, дубового або магонового.

— **По заслугі.** Радник одного англійського місточка був так вдоволенний довгою і вірною службою надзирателя кладовища місцевого, що в доказ безмірної вдячности постановив подарувати єго гостиньником. Певно золотий годинник, кругленьку сумку або щось подібного, хотів єму подати в дарунок. Не вгадав єси, читателю! Радникови се було за мало. Він подарував вірному сторожеви торжественно — місце на кладовищі в додатку заосмотренний печатками документ, з позволенем, в разі смерті казати поховати себе на тім місці. Вірний слуга, приймаючи цінний дарунок, мусів певно не тямити ся з радости.

Наука, штука, література.

— **Теперішній стан нашого театру,** єсть мимо найбільшої нашої симпатії до него, прямо невідрадний. Убуток в ній великий, прибуток надто малий. Нова дирекція (Поліщук і Ольшанського) привела єму одну-одинокую нову силу драматичну і вокальну в особі п. Поліщука і тільки всего. З давніших в осіб п. в ній окрім другого директора Ольшанського, ще п. Янович і оба Підвисоцькі, а з молодших Шеремета і Стадник та євківаки Ольховий і Рубчак: з жіночого персоналу: ш. Осиповичева, Підвисоцька, Яновичева, Радкевичівна і Рубчаківна, — прочі, а єсть їх ще кілька, не виривають понад уровень статисток або статистів. Сили повисші, кожда в собі цінна і не в одній ролі знаменита, разом до вистави нинішньої нашої літератури драматичної за слабкі і недостаточні. З тої причини не слідно на сцені наших драм історичних (Федько Острожский, Гальшка, Полуботок, Сон Святослава, драми К. Устияновича) не видати багату народних драм та поважнійшої комедії, а вже о операх і оперетках годі подумати при таких скупеньких силах вокальних. Богато нових творів драматичних єсть в репертуарі театру, — загадати лиш про твори премійовані Виділом краєвим р. 1893, о же вже рік тому, — а не виставляє ся їх задля недостатку відповідних сил. Се направити і доповнити, єсть наглядним обовязком нової дирекції і товариства «Рускої

Бесіди», в руки котрої зложений заряд нашої сцени.

Вже що а що: не домагаєм на рижних полях, але Богом а правдою сказавши, театр повинні ми мати складний і бездоганий. Таланів драматичних і співучих нам не брак (засиляємо ними багато сцен поторонних, можемо мати і для себе), запомага краєва єсть, справді невелика, але все на найбільш пекучі потреби вистарчаюча, охота і одушевлене публіки не вигасне ніколи, треба лиш справної і організаційної руки, котра би ті розбиті євипи артистичні зібрала, до діла одушевила, весь залягаючий репертоар в як найкоротшій часі виставила, — а успіх буде навіть без апелів патріотичних — певний, так моральний як і матеріяльний.

— **Прогулька руско-народного театру до Перемишля.** Гостячи в Добромилі вибралоє наше драматичне товариство, остаюче тепер, як звісно, під управою ш. Поліщука і Ольшанського на чотири представлення до Перемишля. Вистави відбулись в д. 11—14 с. м. в сали на замку. Невідповідна великопостна пора, надто слота і етудий не звели, як то бувало, великого числа людей до театру, мимо сего товариство виїшло певно без матеріяльних страт. Найбільшою повинною серед тих чотирох представлень (Хата за селом, Не ходи Грицю, Тато на заручинах) була вистава нової і тогид на конкурсі Виділу краєвого премійованої комедії в 4 діях Г. Пеглинського: «Торговля жемчугами». Публіка прийняла єю премієру з великим одушевленем і справила присутньому на представленю, авторови сердушну овацію. Найбільше, майже пориваюче вражене, робить ся комедія на молодіж, особливо дівчат, вказуючи їм своєю ясною тенденцією шлях до нового життя, науки та поступу. Позаяк сеї твір на разі наша одинокі новина драматична, звертає ся на неї увагу всіх любителів нашого слова, нашої науки та штуки.

Послідні вісти.

Відень 18 цвітня. Туреччина виповіла війну Греції. Посол грецький виїхав з Стамбулу. Війска турецькі одержали розказ, виступити сейчас агресивно.

Атини 19 цвітня. Вість про виповіджене війни, викликала тут велике вражене, але нарід не упав на духу. Патріотичне одушевлене змогло ся. Король Юрій телеграфував до сина, королевича Константина, жертвуючи єго вітчизні і єї будучности.

Відень 19 цвітня. Виповіджене війни через Туреччину була тут дійсною несподіванкою. Взагалі підозрівають Росію, що она натискала на Туреччину, щоби Греції виновісти війну.

Поїзди залізниць

від 1 н. ст. мая 1896 після львівського часу.

Відходять зі Львова.

до Кракова	5:16 п	9:16 с	10:31	3:26 п	7:21	11:36 п
„ Підволочиск	6:36 п	—	10:03	2:47 п	—	11:21 п
„ (з Підзамча)	6:50 п	—	10:25	3:04 п	—	11:18
„ Черновець	6:46 п	—	10:01	3:21 п	—	10:51
„ Стрия	5:58	—	10:11	3:41 п	7:58	—
„ Рави рускої	—	—	9:51	—	7:51	—
„ Янова	—	—	10:21	3:36*	—	9:21
„ „	—	—	—	1:41**	—	—

Приходять до Львова

з Кракова	5:46 п	9:31	2:06 п	7:31	9:21 с	10:06
„ Підволочиск	—	8:41	3:10 п	5:46	—	10:41 п
„ (на Підзамче)	—	8:48	2:54 п	5:21	—	10:26 п
„ Черновець	—	8:04	2:37	6:49	—	10:31 п
„ Стрия	—	8:36	2:27	—	10:46	12:46
„ Рави Рускої	—	8:51	—	6:21	—	—
„ Янова	—	8:26	6:04	—	9:30	—

*) В неділі і свята не курсують.

**) Лише від 16 червня до 31 серпня тільки в неділі і свята.

Ті числа, в котрих підчеркнені мінуты чорною лінійкою, означають пору вічну від 6:00 год. до 5:59 год. вранці.

Поспішні поїзди напечатані товстими буквами і означені буквою п., поїзди блискавичні, при котрих нема воів Ш. класу, буквою б.

Львівський час розрізняє ся від середньо-європейського (залізничного) о 86 мінут, іменно коли після середньо-європейського часу єсть година 10, то після львівського єсть 10 год. 36 мін.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупівлі:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок пошт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 11-12

Вже появилася з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа варення по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі, вепрові і т. д.

Байцоване шинок, роблене знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Роблене вкусного набілу і т. п.

Все в рускій мові.

Ціна 70 кр.

По надісланню переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.

Учитель

орган руского товариства педагогічн. двотиждєвник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

„Bałabanówka“

стара правдива житнівка, без цукру і анижу, в гігієнічних наслідках заступає зовсім французкий коньяк, поручає

КАРОЛЬ БАЛАБАН

Львів, уліця Галицька ч. 23.

Почтою дві фляшки ваги 5. клг.

Оречєне:

На підставі доходжень і дослідів хемічних посвідчаю отсим, що горівка „Bałabanówka“ єсть вистоялою і очищеною житнівкою, вільною від фузлю і тим подібних примішок. — Тому орікаю, що она єсть чистим, здоровим і гігієнічним наптком спиритусовим, котрий ділає на устрій людський так само, як правдивий коньяк.

Львів, дня 10 марта 1891 р.

Др. Бр. Радзішевський в. р.

проф. хемії на університеті львівськ. 8-?

Адміністрация

„РУСЛАНА“

глядає анонсера.

Зголошувати ся в Адміністрації (ул. Коперника ч. 9, II поверх) між годиною 12-ою а 1-ою в полудне.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(I. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з густом і елеганцією після найсвіжіших журналів.

26-?

АГЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ

А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель) 28-?

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

ГАЛИЦЬКИЙ

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

18-?

4¹/₂% на рік.

Руска справа

в роках 1891—1894

НАПИСАВ Н. В.

Ціна 50 кр. в. а.

3 пересилкою 55 кр.

Дістати можна в книгарни Тов. ім. Шевченка, або в Ставропігійській.